

مقایسه تناسب ساعات تدریس دروس رشته مدیریت و برنامه ریزی آموزشی از نظر فارغ التحصیلان (مدیران و معاونین مدارس) و استادان صاحب نظر آموزش عالی

رضا محمودی^{۱*}، شهربانو ربیعی^۲

(۱) استاد یار دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرند

(۲) عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر

*نویسنده مسوول: Rezamahmoudi@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله ۹۲/۳/۷ تاریخ آغاز بررسی مقاله ۹۲/۴/۱۶ تاریخ پذیرش مقاله ۹۰/۷/۱۳

چکیده

در این تحقیق به مقایسه نظرات دو گروه فارغ التحصیلان (مدیران و معاونین مدارس) و استادان صاحب نظر در رشته مدیریت و برنامه ریزی آموزشی در مورد متناسب بودن ساعات تدریس دروس پرداخته شده است. جامعه مورد مطالعه کلیه فارغ التحصیلان رشته مذکور شاغل در پست مدیریت مدارس و استادان صاحب نظر استان تهران است که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی نیمی از فارغ التحصیلان با حجم نمونه ۵۳ نفر و ۳۰ نفر از استادان صاحب نظر رشته مذکور که قابل دسترس بوده اند؛ به عنوان واحد نمونه مد نظر قرار گرفتند. از لحاظ روش، تحقیق از نوع توصیفی - مقایسه ای و پیمایشی است و یک تحقیق مقطعی و کاربردی است. ابزار گردآوری داده ها در این تحقیق پرسشنامه است. برای تعیین روایی از شیوه توافق داوران، از روایی محتوایی و نظرات اساتید و کارشناسان خبره آموزشی و ناظر تحقیق استفاده شده است. با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ میزان ضریب پایایی پرسشنامه ۰/۸۳ می باشد. نتایج این پژوهش نشان می دهد که استادان صاحب نظر خواستار افزایش ساعات تدریس دروس اصلی و تخصصی می باشند. **کلید واژگان:** بازنگری برنامه درسی، متناسب بودن ساعات تدریس، رشته مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، نیازسنجی.

مقدمه

علمی منعکس و به نیروی فعال آینده منتقل می گردد، مستلزم بازنگری و تغییر مداوم (بصورت جزئی و کلی) در دوره های مختلف زمانی است تا از این رهگذر، برنامه های درسی پاسخگوی نیازهای در حال تحول جامعه و بخش های مختلف آن باشد پدیده کهنگی یا عقیم ماندن برنامه های درسی به واسطه عدم بازنگری در آن باعث کاهش کیفیت آموزش عالی و پاسخگو نبودن آن در قبال بازارکار و نیاز های اشتغال می گردد. در این راستا، رشته های علوم انسانی در ایران، به ویژه پس از انقلاب که منادی دارا بودن مبنا و زمینه های لازم برای عرضه نوآوری ها و تغییرات در سطح جامعه با تاسی از ارزش های دینی و ملی هستند، بیش از پیش نیازمند، بازنگری و اصلاح مداوم با توجه به خواستگاه ها و زمینه های فرهنگی اند. اخیرا این سوال مطرح شده است

سرمایه انسانی امروزه یکی از عناصر اصلی و تعیین کننده در توسعه رشد اقتصادی کشور به شمار می رود. در این میان نیروی کار تحصیل کرده از اجزای اصلی سرمایه انسانی است. نقش دانشگاه در فرایند توسعه، بر تربیت نیروی انسانی که کلید و راهگشای توسعه محسوب می شود، استوار است. آموزش عالی نوعی مهم از سرمایه گذاری در منابع انسانی به حساب می آید که با فراهم آوردن و ارتقا بخشیدن به دانش، مهارتها و نگرش های مورد نیاز کارکنان ارشد فنی، حرفه ای و مدیریتی و با توسل به بهینه ورزی و مدیریت بهینه ورز به توسعه اقتصادی و کسب منابع بیشتر کمک می کند. (الویری، ۵۴، ۱۳۸۳) برنامه های درسی به عنوان قلب نظام آموزش عالی که در آن آخرین تحولات و دستاورد های بشری در عرصه های گوناگون

که آیا اهداف و برنامه ها و روشهای اجرایی آنها به گونه ای هست که افرادی را با توانایی لازم جهت انجام وظائف شغلی تربیت کند؟ یا اینکه باید در خصوص بازنگری برنامه درسی رشته های دانشگاهی اقدامات لازم را مبذول دارند؟ قدر مسلم اینکه، اگر نتوانیم دانش و مهارت نیرو انسانی را با توجه به پست های اجرایی مرتبط با رشته دانشگاهی توسعه بخشیم در فرایند رشد و توسعه اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی با مشکل مواجه می شویم. بنابر گزارش انجمن آموزش و پرورش بعضی از کشورهای پیشرفته تغییر مداوم برنامه درسی باید فرایند اصلی دانشگاه های دولتی باشد. از این رو، بیش از ۸۰٪ دانشگاه ها در برنامه های خود تجدید نظر کردند. این تغییر بر چنین محورهایی استوار بوده است: ایجاد شایستگی های خاص در دانشجویان، توجه به مهارت های ریاضی، رایانه و زبان های خارجی، تاکید بر ارزش ها و اخلاقیات، درک و فهم چند فرهنگی و ارتباطات بین المللی (یارمحمدیان و بهرامی، ۱۳۸۳، ۱۲۴۵) دانش آموختگان دانشگاهی شاغل در پست های مرتبط بایستی صلاحیت ها و شایستگی هایی را در حین انجام وظیفه داشته باشند، و جوابگوی سوالهای مطرح شده در دنیای واقعی باشند و آموخته ها در موقع نیاز قابل کاربرد باشد و منجر به حل مسئله گردد. تغییر در برنامه های درسی دانشگاه ها پدیده ای مستمر و در عین حال ضروری بوده است اما بیش از هر چیز و تقریباً در همه دوران ها، موضوع تمرکز گرای در تدوین عناوین و سرفصل های دروس رشته های دانشگاهی همواره مورد انتقاد کارشناسان و صاحب نظران بوده است. توجه ناکافی به رشد دانش و تحولات جهانی، عدم مشارکت فراگیران در فرایند برنامه ریزی درسی و عدم ارتباط محتوای رشته ها با نیازهای مخاطبان و جامعه انتقادهایی را بدنبال داشته است. در تدوین برنامه های جدید یا بازسازی برنامه ها تکیه بر نیازهای مخاطبان شیوه ای منطقی و مفید است. فلکس من^۱ (۲۰۰۱) افزایش اثربخشی دوره ها و برنامه های آموزشی

نیازمند طراحی فرایند آموزشی بر اساس نیاز سنجی است. آلتسچرد^۲ (۲۰۰۳) حلقه مفقوده نیاز سنجی در نظام برنامه ریزی آموزشی و درسی ایران، نسبت به سایر کشورها، نتایج برنامه های آموزشی را تهدید می کند. لاوت^۳ (۱۹۹۶) طی پژوهشی اعلام می کند که آموزش عالی تحت سلطه یک الگوی منسوخ و قدیمی است و نیازهای آموزش رایج را منعکس نمی کند. او پیشنهاد می کند که مندرجات و محتویات آموزشی سال تحصیلی باید دوباره طراحی شود؛ آموزش سنتی دانشکده ای به سمت تاکید بر شایستگی های علمی فراگیران تغییر جهت دهد؛ برنامه درسی از نوسازمان دهی شود؛ دانشجویان بطور گسترده تری بر امور دانشکده تاثیرگذار باشند. هیئت مدیره آموزش منطقه ای جنوب^۴ (۱۹۹۴) طی پژوهشی دو مشکل اساسی در آموزش عالی را چنین بیان می کنند: - آگاهی نداشتن رهبران آموزش عالی از نیاز به تغییر؛ - آگاهی نداشتن دانشگاه ها از نیاز به تغییر. این هیئت پیشنهادهایی را برای تغییر نیازهای پانزده ایالت جنوبی آمریکا مورد بحث قرار داده است که عبارتند از: - اصلاح تعادل بین آموزش و پژوهش؛ - طراحی مجدد آنچه در دانشگاه ها آموزش داده می شود؛ - افزایش تاکید بر کیفیت و بهره وری؛ - پاسخ دقیق تر دادن به چالش های بازار؛ - تقویت ارتباط بین دانشگاه ها و مدارس و محل کار. (یارمحمدیان و بهرامی، ۱۳۸۳، ۱۲۴۶) پژوهش احمدی (۱۳۸۱) نشان می دهد نیازهای آموزشی مدیران مدارس در زمینه نقش های نظارتی، طراحی آموزش و تدریس، اجرای آموزش، ارزیابی آموزش و برنامه های ضمن خدمت بیش از سطح متوسط است و همچنین مدیران مرد بیشتر از مدیران زن در زمینه اداره کلاس به آموزش نیاز دارند. جواد بشیری (۱۳۸۶) در پژوهش نیازهای اطلاعاتی اعضای هیئت علمی سازمان تحقیقات و آموزشی کشاورزی را مجلات تخصصی، اینترنت و کتاب اعلام نمودند. عبادی فرو همکاران (۱۳۸۴) نیازهای آموزشی پژوهشی اعضای هیئت علمی دندانپزشکی کشور را کارگاه

³ - Lavett

⁴ - Board Southern Regional Education

¹ - Flaxman

² - Altschuld

می توان نتیجه گرفت که آیا ساعت تدریس و برنامه درسی نیاز به بازنگری دارد یا خیر؟ که در صورت نیاز، با تجدید نظر در برنامه درسی، بهره وری نیروی انسانی افزایش خواهد یافت و باعث جلوگیری از اتلاف منابع می شود.

فرضیه های پژوهش حاضر عبارتست از:

۱- میزان تناسب ساعات تدریس دروس اصلی کارشناسی مدیریت و برنامه ریزی آموزشی از نظر استادان صاحب نظر و مدیران و معاونین مدارس یکسان نیست.

۲- میزان تناسب ساعات تدریس دروس تخصصی کارشناسی مدیریت و برنامه ریزی آموزشی از نظر استادان صاحب نظر و مدیران و معاونین مدارس یکسان نیست.

روش

تحقیق حاضر از نوع توصیفی - مقایسه ای است که به دنبال مقایسه نظرات دو گروه فارغ التحصیلان (مدیران و معاونین) و استادان صاحب نظر در رشته مدیریت برنامه ریزی آموزشی در مورد میزان متناسب بودن ساعات تدریس آنها می باشد. و از سویی دیگر از لحاظ روش، یک تحقیق پیمایشی به حساب می آید و واحد تحلیل آن فارغ التحصیلان (مدیران و معاونین) و استادان صاحب نظر در رشته مدیریت برنامه ریزی آموزشی می باشند.

جامعه آماری، نمونه و روش نمونه گیری

جامعه آماری تحقیق حاضر شامل تمامی فارغ التحصیلان رشته مدیریت و برنامه ریزی آموزشی با سمت مدیریت مدارس استان تهران و استادان صاحب نظر رشته مذکور در دانشگاه های استان تهران است. با توجه به اینکه دسترسی به تمامی اعضای جامعه مقدور نبوده و نمی توان فهرستی از تمامی اعضای جامعه تهیه کرد، بنابر این جامعه تحقیق حاضر در حیطه جوامع نامحدود قرار می گیرد. به عبارتی چون آموزش و پرورش رشته تحصیلی فارغ التحصیلان را در بسیاری از موارد با عنوان علوم تربیتی ثبت نموده بود؛ و تفکیک گرایش های تحصیلی مشخص نبود شناسایی افراد با مدرک مدیریت و برنامه ریزی آموزشی را سخت می نمود، و همچنین دسترسی به اساتید نیز بسیار دشوار بوده

روش تحقیق مقدماتی و کارگاه مقاله نویسی جهت مقالات انگلیسی و اصول مقاله نویسی و تهیه پروپزال های تحقیقاتی عنوان نمودند. رئیسی و داداشی (۱۳۸۵) نیاز های آموزشی مدیران بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان را در ارتباط با فرایند طرح جامع سیستم های اطلاعاتی بیمارستان را ضروری دانستند. امین الرعایا (۱۳۸۱) نیاز آموزشی کارشناسان آموزش دانشگاه علوم پزشکی اصفهان را در هر سه حیطه فنی - تخصصی، ادراکی و انسانی بصورت مداوم دیدند و از این میان، بیش از همه در زمینه فنی - تخصصی احساس نیاز آموزشی می نمایند. میرزا محمدی (۱۳۸۴) نیازهای آموزشی کارکنان دسته های اداری - مالی و فنی - مهندسی آموزشگاه های فنی و حرفه ای استان تهران، در دو بعد دانش و مهارت، شرکت در همایش های آموزشی و پژوهشی، ارائه راهکار های کاربردی برای فراهم آوری منابع مالی و برنامه ریزی آموزشی کارکنان، فراهم آوری آیین نامه های آموزشی و پژوهشی، زبان تخصصی، ICL، IT است. حاجی میررحیمی و حسینی (۱۳۸۲) در پژوهش نیاز آموزشی - حرفه ای آموزشگران مراکز و موسسات آموزش عالی کشاورزی ایران را آشنایی با نحوه استفاده از اینترنت برای دسترسی به یافته های تحقیقات آموزشی کشاورزی اعلام نمودند. در پژوهش ارزیابی تطبیقی - کارآمدی آموزش دانشگاهی رویکردی مناسب برای چالش های روش شناسی بهبود کیفیت، کتاب و منابع درسی یکی از متغیر های مهم و تاثیر گذار بر عملکرد آموزشی و موفقیت تحصیلی است و نتایج تحلیل رگرسیون نشان می دهند که دسترسی به منابع درسی بیشتر به طور معنی دار و البته، در سطح چشمگیری معدل دانشجویان را افزایش می دهد و از نظر هزینه - اثربخشی به ترتیب کتاب و منابع درسی، آموزش روش تدریس آموزشگران (در حین کار) و اندازه کلاس (تعداد دانشجو) اقتصادی ترین و موثرترین عوامل ارتقای کیفیت آموزش برای جامعه تحت مطالعه هستند. (نادری، ۱۳۸۶، ۴۵-۴۰) بنابر این با هدف مطالعه اولیه در خصوص میزان تناسب ساعات تدریس دروس رشته مذکور

است؛ بنابراین این به منظور برآورد حجم نمونه با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی نیمی از فارغ التحصیلان رشته مدیریت و برنامه ریزی آموزشی با سمت مدیر و معاون مدارس با حجم نمونه ۵۳ نفر و ۳۰ نفر از استادان صاحب نظر رشته مذکور که دسترسی به آنان مقدور بوده است به عنوان واحد نمونه مد نظر قرار گرفتند.

ابزار پژوهش

در پژوهش حاضر به منظور مقایسه نظرات در خصوص تناسب ساعات تدریس (در سه مقوله متناسب، اضافه و کاهش) دروس رشته مدیریت و برنامه ریزی آموزشی از پرسشنامه استفاده شده است برای تعیین روایی پرسشنامه از نظرات اساتید و کارشناسان خبره آموزشی و ناظر تحقیق استفاده شده است و پرسشنامه در اختیار آنان قرار گرفته و نقطه نظرات اصلاحی آنان اعمال شده است تا برداشت یکسان از سوالات بدست آید. برای سنجش میزان پایایی از آزمون آلفای کراباخ استفاده شده است که میزان ضریب پایایی پرسشنامه ۰/۸۳ می باشد. و با توجه به اینکه متناسب بودن ساعات تدریس (در سه مقوله متناسب، اضافه و کاهش) هر یک از دروس اصلی (۲۳ واحد) و تخصصی (۲۰ واحد) در سطح سنجش رتبه ای می باشد جهت آزمون فرضیه های تحقیق از آزمون ناپارامتریک، یومان-ویننی استفاده گردید زیرا این آزمون نمره های همه آزمودنی ها ی متفاوت را در موقعیت هار تبه بندی می کند. (گرین ودی الیویرا، ترجمه دلاور، ۱۳۸۶، ۶۷)

یافته های پژوهش

فرضیه : میزان متناسب بودن ساعات تدریس دروس اصلی رشته کارشناسی مدیریت و برنامه ریزی آموزشی از نظر استادان صاحب نظر و مدیران و معاونان مدارس تفاوت معناداری وجود دارد.

استادان و فارغ التحصیلان این رشته شاغل در پست مدیریت مدارس

با توجه به نتایج به دست آمده از جدول ۱ مواردی که بین دو دیدگاه تفاوت را نشان می دهد عبارتند از:

۱- با توجه به نتایج آزمون یومان ویننی در فاصله اطمینان ۹۹ درصد با سطح معناداری $\text{Sig}= ۰,۰۰$ تفاوت معنادار می باشد، به عبارت دیگر میانگین متناسب بودن ساعت درس آموزش و پرورش تطبیقی در بین استادان صاحب نظر و مدیران و معاونان مدارس متفاوت می باشد بنابراین با توجه به اطلاعات موجود فرضیه تحقیق تایید و فرضیه H_0 رد می گردد. همچنین با توجه به علامت منفی میزان Z می توان نتیجه گرفت که از نظر استادان صاحب نظر میزان ساعت درس آموزش و پرورش تطبیقی باید افزایش یابد .

۲- با توجه به نتایج آزمون یومان ویننی در فاصله اطمینان ۹۹ درصد با سطح معناداری $\text{Sig}= ۰,۰۰$ تفاوت معنادار می باشد، به عبارت دیگر میانگین متناسب بودن ساعت درس آموزش و پرورش ابتدایی، راهنمایی و متوسطه در بین استادان صاحب نظر و مدیران و معاونان مدارس متفاوت می باشد بنابراین با توجه به اطلاعات موجود فرضیه تحقیق تایید و فرضیه H_0 رد می گردد. همچنین با توجه به علامت منفی میزان Z می توان نتیجه گرفت که از نظر استادان صاحب نظر میزان ساعت درس آموزش و پرورش ابتدایی، راهنمایی و متوسطه باید افزایش یابد .

۳- با توجه به نتایج آزمون یومان ویننی در فاصله اطمینان ۹۵ درصد با سطح معناداری $\text{Sig}= ۰,۰۰$ تفاوت معنادار می باشد، به عبارت دیگر میانگین متناسب بودن ساعت درس روانشناسی تربیتی در بین استادان صاحب نظر و مدیران و معاونان مدارس متفاوت می باشد بنابراین با توجه به اطلاعات موجود فرضیه تحقیق تایید و فرضیه H_0 رد می گردد. همچنین با توجه به علامت منفی میزان Z می توان نتیجه گرفت که از نظر استادان صاحب نظر میزان ساعت درس روانشناسی تربیتی باید افزایش یابد.

۴- با توجه به نتایج آزمون یومان ویننی در فاصله اطمینان ۹۹ درصد با سطح معناداری $\text{Sig}= ۰,۰۰$ تفاوت معنادار می باشد، به عبارت دیگر میانگین متناسب بودن ساعت درس روانشناسی رشد کودکی ۱ در بین استادان صاحب نظر و مدیران و معاونان مدارس متفاوت می باشد بنابراین با توجه به اطلاعات موجود فرضیه تحقیق تایید و فرضیه H_0

فرضیه: میزان متناسب بودن ساعات تدریس دروس تخصصی رشته کارشناسی مدیریت و برنامه ریزی آموزشی از نظر استادان صاحب نظر و مدیران و معاونان مدارس تفاوت معناداری وجود دارد.

استادان و فارغ التحصیلان این رشته شاغل در پست مدیریت مدارس

با توجه به نتایج به دست آمده از جدول ۲ مواردی که تفاوت دو دیدگاه را بیان می کند عبارتند از:

۱- با توجه به نتایج آزمون یومان ویتنی در فاصله اطمینان ۹۵ درصد با سطح معناداری $Sig=0,05$ تفاوت معنادار می باشد، به عبارت دیگر میانگین متناسب بودن ساعات درس نظارت و راهنمایی تعلیماتی در بین استادان صاحب نظر و مدیران و معاونان مدارس متفاوت می باشد بنابراین با توجه به اطلاعات موجود فرضیه تحقیق تایید و فرضیه H_0 رد می گردد. همچنین با توجه به علامت منفی میزان Z می توان نتیجه گرفت که از نظر استادان صاحب نظر میزان ساعت درس نظارت و راهنمایی تعلیماتی باید افزایش یابد.

۲- با توجه به نتایج آزمون یومان ویتنی در فاصله اطمینان ۹۵ درصد با سطح معناداری $Sig=0,00$ تفاوت معنادار می باشد، به عبارت دیگر میانگین متناسب بودن ساعات درس مسائل نوجوانان و جوانان در بین استادان صاحب نظر و مدیران و معاونان مدارس متفاوت می باشد بنابراین با توجه به اطلاعات موجود فرضیه تحقیق تایید و فرضیه H_0 رد می گردد. همچنین با توجه به علامت منفی میزان Z می توان نتیجه گرفت که از نظر استادان صاحب نظر میزان ساعت درس مسائل نوجوانان و جوانان باید افزایش یابد.

رد می گردد. همچنین با توجه به علامت منفی میزان Z می توان نتیجه گرفت که از نظر استادان صاحب نظر میزان ساعت درس روانشناسی رشد کودکی ۱ باید افزایش یابد.

۵- با توجه به نتایج آزمون یومان ویتنی در فاصله اطمینان ۹۹ درصد با سطح معناداری $Sig=0,00$ تفاوت معنادار می باشد، به عبارت دیگر میانگین متناسب بودن ساعات درس روانشناسی رشد نوجوانی ۲ در بین استادان صاحب نظر و مدیران و معاونان مدارس متفاوت می باشد بنابراین با توجه به اطلاعات موجود فرضیه تحقیق تایید و فرضیه H_0 رد می گردد. همچنین با توجه به علامت منفی میزان Z می توان نتیجه گرفت که از نظر استادان صاحب نظر میزان ساعت درس روانشناسی رشد نوجوانی ۲ باید افزایش یابد.

۶- با توجه به نتایج آزمون یومان ویتنی در فاصله اطمینان ۹۵ درصد با سطح معناداری $Sig=0,00$ تفاوت معنادار می باشد، به عبارت دیگر میانگین متناسب بودن ساعات درس مقدمات مشاوره و راهنمایی در بین استادان صاحب نظر و مدیران و معاونان مدارس متفاوت می باشد بنابراین با توجه به اطلاعات موجود فرضیه تحقیق تایید و فرضیه H_0 رد می گردد. همچنین با توجه به علامت منفی میزان Z می توان نتیجه گرفت که از نظر استادان صاحب نظر میزان ساعت درس مقدمات مشاوره و راهنمایی باید افزایش یابد.

۷- با توجه به نتایج آزمون یومان ویتنی در فاصله اطمینان ۹۹ درصد با سطح معناداری $Sig=0,00$ تفاوت معنادار می باشد، به عبارت دیگر میانگین متناسب بودن ساعات درس مقدمات تکنولوژی آموزشی در بین استادان صاحب نظر و مدیران و معاونان مدارس متفاوت می باشد بنابراین با توجه به اطلاعات موجود فرضیه تحقیق تایید و فرضیه H_0 رد می گردد. همچنین با توجه به علامت منفی میزان Z می توان نتیجه گرفت که از نظر استادان صاحب نظر میزان ساعت درس مقدمات تکنولوژی آموزشی باید افزایش یابد.

جدول ۱: آزمون یو مان ویتنی مقایسه متناسب بودن ساعات تدریس دروس اصلی رشته مدیریت و برنامه ریزی آموزشی از نظر

Asymp. Sig. (2-tailed)	Z	Wilcoxon W	Mann-Whitney U	نام دروس اصلی
.۸۱۷	-.۲۳۱	۱۷۹۲,۰۰۰	۳۶۱,۰۰۰	تاریخ آموزش و پرورش
.۴۵۴	-.۷۴۸	۱۷۶۱,۰۰۰	۳۳۰,۰۰۰	فلسفه آموزش و پرورش
.۶۱۸	-.۴۹۸	۴۵۱,۰۰۰	۳۴۶,۰۰۰	اصول و مبانی آموزش و پرورش
.۰۰۱	-۳,۴۲۴	۲۹۵,۰۰۰	۱۹۰,۰۰۰	آموزش و پرورش تطبیقی
.۰۰۰	-۳,۶۷۱	۲۹۱,۰۰۰	۱۸۶,۰۰۰	آموزش و پرورش ابتدایی، راهنمایی و متوسطه
.۰۹۲	-.۵۳۵	۴۴۶,۰۰۰	۳۴۱,۰۰۰	روشها و فنون تدریس
.۰۶۷	-۱,۸۳۱	۳۸۷,۰۰۰	۲۸۲,۰۰۰	روانشناسی عمومی
.۰۲۴	-۲,۲۶۲	۳۵۱,۰۰۰	۲۴۶,۰۰۰	روانشناسی تربیتی
.۰۱۶	-۲,۴۱۲	۳۶۲,۰۰۰	۲۵۷,۰۰۰	روانشناسی رشد کودکانی ۱
.۰۰۷	-۲,۷۲۱	۳۳۵,۰۰۰	۲۳۰,۰۰۰	روانشناسی رشد نوجوانی ۲
.۴۲۷	-.۷۹۴	۴۳۷,۰۰۰	۳۳۲,۰۰۰	جامعه شناسی عمومی
.۱۴۷	-۱,۵۴۲	۴۰۶,۰۰۰	۳۰۱,۰۰۰	جامعه شناسی آموزش و پرورش
.۸۲۰	-.۲۲۸	۴۶۵,۰۰۰	۳۶۰,۰۰۰	کلیات اقتصاد
.۸۰۴	-.۲۴۸	۱۷۹۰,۰۰۰	۳۵۹,۰۰۰	اقتصاد آموزش و پرورش
.۴۵۳	-.۷۵۱	۱۷۶۰,۰۰۰	۳۲۹,۰۰۰	مدیریت عمومی
.۶۷۴	-.۴۲۱	۱۷۷۸,۰۰۰	۳۴۷,۰۰۰	مقدمات برنامه ریزی آموزشی و درسی
.۱۲۶	-۱,۵۳۱	۳۹۶,۰۰۰	۲۹۱,۰۰۰	آموزش و پرورش کودکان استثنایی
.۰۳۲	-۲,۱۴۴	۳۶۸,۰۰۰	۲۶۳,۰۰۰	مقدمات مشاوره و راهنمایی
.۰۰۴	-۲,۵۸۴	۳۳۵,۰۰۰	۲۳۰,۰۰۰	مقدمات تکنولوژی آموزشی
.۹۵۴	-.۰۵۸	۱۷۹۹,۰۰۰	۳۶۸,۰۰۰	آشنایی با کتابخانه و کتابداری
.۸۸۵	-.۱۴۵	۱۷۹۵,۰۰۰	۳۶۴,۰۰۰	روشهای آماری در علوم تربیتی
.۶۱۹	-.۴۹۷	۴۵۲,۰۰۰	۳۴۷,۰۰۰	سنجش و اندازه گیری در علوم تربیتی
.۸۲۴	-.۲۲۳	۴۶۵,۰۰۰	۳۶۰,۰۰۰	مقدمات روش تحقیق در علوم تربیتی

جدول ۲: آزمون یو مان ویتنی مقایسه متناسب بودن ساعات تدریس دروس تخصصی رشته مدیریت و برنامه ریزی آموزشی از نظر

Asymp. Sig. (2-tailed)	Z	Wilcoxon W	Mann-Whitney U	نام دروس تخصصی
.۲۰۳	-۱,۲۷۳	۱۷۳۲,۰۰۰	۳۰۱,۰۰۰	اصول مدیریت آموزشی
.۳۰۹	-۱,۰۱۸	۴۴۱,۰۰۰	۳۳۶,۰۰۰	روانشناسی اجتماعی در تعلیم و تربیت
.۸۱۰	-.۲۴۰	۴۶۶,۰۰۰	۳۶۱,۰۰۰	سازمان قوانین آموزش و پرورش
.۶۲۷	-.۴۸۶	۴۴۸,۰۰۰	۳۴۳,۰۰۰	اصول برنامه ریزی آموزشی
.۱۲۰	-۱,۵۵۴	۱۷۲۱,۰۰۰	۲۹۰,۰۰۰	مبانی امور مالی و تنظیم بودجه
.۷۷۷	-.۲۸۳	۴۶۱,۰۰۰	۳۵۶,۰۰۰	اصول برنامه ریزی درسی
.۳۳۳	-.۹۶۸	۱۷۵۹,۰۰۰	۳۲۸,۰۰۰	کاربرد مقدمات کامپیوتر در مدیریت آموزشی
.۴۶۸	-.۷۲۵	۱۷۶۵,۰۰۰	۳۳۴,۰۰۰	اصول حسابداری
.۷۴۳	-.۳۲۸	۱۷۸۷,۰۰۰	۳۵۶,۰۰۰	روابط انسانی در سازمانهای آموزشی
.۰۵۸	-۱,۸۹۷	۱۷۲۶,۰۰۰	۲۹۵,۰۰۰	نظارت و راهنمایی تحصیلی
.۲۵۰	-۱,۱۴۹	۴۲۸,۰۰۰	۳۲۳,۰۰۰	راهنمایی تحصیلی و شغلی
.۰۰۴	-۲,۹۱۳	۳۳۳,۰۰۰	۲۲۸,۰۰۰	مسائل نوجوانان و جوانان

جدول ۲: آزمون یو مان ویتنی مقایسه متناسب بودن ساعات تدریس دروس تخصصی رشته مدیریت و برنامه ریزی آموزشی از نظر

نام دروس تخصصی	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	Asymp. Sig. (2-tailed)
آموزش بزرگسالان	۳۳۵,۰۰۰	۱۷۸۶,۰۰۰	-۰.۴۵۱	.۵۵۲
برنامه ریزی آموزش ضمن خدمت	۳۷۰,۰۰۰	۴۷۵,۰۰۰	-۰.۰۲۲	.۹۸۲
مدیریت اسلامی	۲۶۶,۰۰۰	۳۷۱,۰۰۰	-۲.۲۲۹	.۰۲۶
کار عملی مدیریت در آموزشگاه	۳۲۲,۰۰۰	۱۷۵۳,۰۰۰	-۰.۹۹۲	.۳۲۱
کار عملی مدیریت در سازمانها	۳۱۴,۰۰۰	۱۷۴۵,۰۰۰	-۱.۳۷۰	.۱۷۱
متون زبان خارجه در برنامه ریزی درسی آموزشی	۳۵۹,۰۰۰	۴۶۴,۰۰۰	-۰.۲۴۸	.۸۰۴
متون زبان خارجه در مدیریت آموزشی	۳۵۶,۰۰۰	۱۷۹۶,۰۰۰	-۰.۱۱۹	.۹۰۵
پژوه تحقیقاتی (سمینار)	۳۲۹,۰۰۰	۴۳۴,۰۰۰	-۰.۹۷۱	.۳۳۲

دروس اصلی با استفاده از آزمون یومان ویتنی در فاصله اطمینان ۹۵ درصد و با توجه به علامت منفی میزان Z استادان صاحب نظر خواستار افزایش ساعات دروس آموزش و پرورش تطبیقی، آموزش و پرورش ابتدایی، راهنمایی و متوسطه، روانشناسی تربیتی، روانشناسی رشد کودکی ۱، روانشناسی رشد نوجوانی ۲، مقدمات مشاوره و راهنمایی و مقدمات تکنولوژی آموزشی می باشند. که نتایج این تحقیق نیز با یافته های احمدی (۱۳۸۰) همسو است که نیاز آموزشی مدیران مدارس در زمینه اجرای آموزش و ارزیابی آموزشی بیش از حد متوسط است و با یافته های دلتر^۱ (۱۹۹۸) نیز همسو است که تغییر مدام برنامه درسی باستانی فرایند اصلی دانشگاه ها باشد که این امر باعث شد ۸۰٪ دانشگاه ها در برنامه های خود تجدید نظر نمودند و شاهد موفقیت نیز بوده اند. نتیجه دیگر پژوهش حاضر نشان می دهد که متناسب بودن ساعات تدریس (در سه مقوله: متناسب، اضافه و کاهش) هر یک از دروس تخصصی با استفاده از آزمون یومان ویتنی در فاصله اطمینان ۹۵ درصد و با توجه به علامت منفی میزان Z استادان صاحب نظر خواستار افزایش ساعات دروس نظارت و راهنمایی تعلیماتی، مسائل نوجوانان و جوانان و مدیریت اسلامی می باشند. که نتایج این تحقیق با یافته های احمدی (۱۳۸۰) همسو است که نیاز آموزشی مدیران مدارس در زمینه نظارت نیز بیش از حد متوسط است. نتایج پژوهش حاضر

۳- با توجه به نتایج آزمون یومان ویتنی در فاصله اطمینان ۹۵ درصد با سطح معناداری $\text{Sig} = ۰,۰۲$ تفاوت معنادار می باشد، به عبارت دیگر میانگین متناسب بودن ساعت درس مدیریت اسلامی در بین استادان صاحب نظر و مدیران و معاونان مدارس متفاوت می باشد بنابراین با توجه به اطلاعات موجود فرضیه تحقیق تایید و فرضیه H_0 رد می گردد. همچنین با توجه به علامت منفی میزان Z می توان نتیجه گرفت که از نظر استادان صاحب نظر میزان ساعت درس مدیریت اسلامی باید افزایش یابد.

بحث و نتیجه گیری

تغییر در برنامه های درسی دانشگاه ها پدیده ای مستمر و در عین حال ضروری می باشد اما بیش از هر چیز و تقریباً در همه دوران ها، موضوع تمرکز گرای در تدوین عناوین و سرفصل های دروس رشته های دانشگاهی همواره مورد انتقاد کارشناسان و صاحب نظران بوده است. توجه ناکافی به رشد دانش و تحولات جهانی، عدم مشارکت فراگیران در فرایند برنامه ریزی درسی و عدم ارتباط محتوای رشته ها با نیاز های مخاطبان و جامعه انتقاد هایی را بدنبال داشته است. نتایج پژوهش حاضر لزوم بازنگری برنامه درسی رشته دانشگاهی مدیریت و برنامه ریزی آموزشی را اعلام می نماید که به شرح زیر می باشد: متناسب بودن ساعات تدریس (در سه مقوله: متناسب، اضافه و کاهش) هر یک از

¹ Delatter

برنامه درسی است زیرا نهایتاً فارغ التحصیلان باید شان و منش کار استخدام در سطح جامعه را داشته باشند. بهمین سان برنامه درسی تجدید نظر شده باید هم از سوی داوران درون دانشگاهی و نیز ارزیابان خارجی نظیر سازمان های اعتبار بخشی و یا سایر دانشگاه ها مورد ارزیابی قرار گیرد. مساله اصلی آن است که همه شرکاء از فرصت لازم برای بیان دیدگاه ها و دلمشغولی های خود برخوردار باشند.

۳- اصلاح و بازنگری برنامه درسی در حوزه علوم انسانی مستلزم طی مراحل معینی است که به شرح زیر می توان برشمرد: ۱- زمینه سازی، دستیابی به اجماع در خصوص منطقی و ضرورت بازنگری برنامه درسی. ۲- تعیین ساختار تشکیلات مناسب ۳- خلق، بازبینی چشم انداز برای رشته، گروه آموزشی ۴- تدوین، بازبینی ویژگی های فارغ التحصیلان ایده آل ۵- تدوین، بازبینی اهداف و دروس ۶- مصوب سازی.

۴- استادان دانشگاه به این امر اهتمام ورزند که دانشجویان بایستی جوابگوی سوال های مطرح شده در دنیای واقعی باشند ولیکن جمع بستن مطالبی که بصورت تفکیکی آموخته اند جهت پاسخگویی به سوال در آن زمان برای آنان غیر ممکن می شود آموخته ها بایستی در موقع نیاز قابل کاربرد و جمع بستن باشد تا منجر به حل مسئله گردد بنابر این بایستی از روش فرارشته ای در دروس بین رشته ای که به واقع دو یا چند رشته را با هم ترکیب می کند استفاده نمایند به این معنا که با یک مسئله شروع می شود و از رشته های علمی دانش جدیدی تولید می شود مثلاً محتوای علوم طبیعی با مفاهیم علوم پایه و ریاضیات ارتباط می یابد به این نحو که دانشجویان برای حل مسائل و تحقیقات تربیتی بطور همزمان روانشناسی تربیتی و آمار استنباطی و احتمالات پیشرفته می خوانند.

با نظریه آیزنر (۱۹۷۹) همسو است که کارکرد های مهم ارزشیابی آموزشی را عبارت از تشخیص، تجدید نظر در برنامه درسی، مقایسه کردن، پیش بینی نیاز های آموزشی یا نیازسنجی و تعیین میزان تحقق هدفها می داند. همچنین به نتایج پژوهش لاوت (۱۹۹۶) می توان تا حدودی استناد کرد که آموزش عالی تحت سلطه یک الگوی منسوخ و قدیمی است و نیاز های آموزش رایج را منعکس نمی کند. و اینکه با نتایج پژوهش هیئت مدیره آموزش منطقه ای جنوب در سال (۱۹۹۴) برابری می نماید که اعلام نمودند جهت تعادل بین آموزش و پژوهش اصلاح صورت گیرد و آنچه در دانشگاه ها آموزش داده می شود طراحی مجدد گردد به چالش های بازار پاسخ دقیقتری داده شود و ارتباط بین دانشگاه ها و مدارس و محل کار تقویت گردد.

با توجه به نتایج تحقیق حاضر می توان پیشنهاد کرد:

۱- توجه به نتایج پژوهش حاضر که پرسش شوندگان خواستار افزایش ساعت بعضی از دروس بودند؛ بازنگری برنامه درسی رشته مدیریت و برنامه ریزی آموزشی امری ضروری است.

۲- تغییرات برنامه درسی بویژه در رشته های علوم انسانی که دستیابی به توافق در بسیاری از مباحث دشوار و در پاره ای موارد دور از دسترس است، مستلزم کار جمعی است. اعضای هیات علمی جواتر، دیدگاه و چشم اندازهای تازه و نوینی را برای بازنگری برنامه درسی به ارمغان می آورند؛ که در بردارنده خلاقیت و نوآوری است. اعضای هیات علمی با سابقه و مجرب نوعی چشم انداز تاریخی و سیر تحولات برنامه درسی گروه را برای گروه به همراه می آورند و می توانند مدیران خوبی برای رهبری گروه های بازنگری باشند مهم این است که تمامی نیروهای دارای قابلیت های مشارکت در بازنگری برنامه درسی مشارکت داشته باشند. بنابراین منابع اطلاعات برای تصمیم گیری در خصوص ماهیت و نوع تغییرات ضروری در برنامه درسی (نظیر تجربیات اساتید، دانشجویان، فارغ التحصیلان با پست های اجرایی مرتبط و ...) و نیز در نظر آوردن و لحاظ کردن مشتریان و کارفرمایان محصولات و برونداد های نظام

منابع

- Flaxman, E. (Ed.). (2001, August). Evaluating school violence program. urban Divrsity series. newyork: ERIC cleaningghouse on urban Education.
- Lovett, C. (1996). "How to Start Restructuring our Colleges." Planning For Higher Education.
- احمدی، غلامرضا (۱۳۸۱). بررسی نیازهای آموزشی مدیران مدارس ابتدایی شهر اصفهان در زمینه نقش های نظارتی، فصلنامه تعلیم و تربیت، سال هجدهم شماره ۳، شماره مسلسل ۷۱.
- الویری، محسن، (۱۳۸۳). رسالت آموزش عالی، تهران، دایرةالمعارف آموزش عالی وزارت علوم و تحقیقات و فناوری، بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی، جلد اول.
- بشیری، جواد، (۱۳۸۶). بررسی نیاز های اطلاعاتی اعضای هیات علمی سازمان تحقیقات و آموزشی کشاورزی مجله پژوهش و سازندگی، تابستان.
- حاجی میررحیمی، سیدداوود، حسینی، محمود (۱۳۸۲). بررسی و سنجش نیازهای آموزشی و حرفه ای آموزشگران مراکز و موسسات آموزش عالی کشاورزی ایران، مجله علوم و صنایع کشاورزی .
- ریسی، احمدرضا، داداشی، زینب (۱۳۸۵). بررسی نیاز های آموزشی مدیران بیمارستان های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در رابطه با فرایند طرح جامع سیستم های اطلاعاتی بیمارستان، فصلنامه مدیریت اطلاعات سلامت، بهار و تابستان.
- عبادی فرا، اصغر، محمدی، محمد رضا، ولایی، ناصر (۱۳۸۳). عملکرد پژوهشی و نیازهای آموزشی پژوهشی اعضای هیات علمی دندانپزشکی کشور، مجله دندانپزشکی (دانشگاه علوم پزشکی تهران)، شماره مسلسل ۴۵.
- گرین، جو دیت، دی الیویرا، مانوئلا، (۱۳۸۶). ترجمه علی دلاورآزمون های آماری در پژوهش های علوم رفتاری، تهران، نشر ارسباران .
- میرزا محمدی، محمدحسن (۱۳۸۴). بررسی نیاز های آموزشی کارکنان مراکز آموزشی و فنی حرفه ای استان تهران، مجله اندیشه های نوین تربیتی.
- نادری، ابوالقاسم (۱۳۸۷). ارزیابی تطبیقی - کارآمدی آموزش دانشگاهی: رویکردی مناسب برای چالش های روش شناسی بهبود کیفیت، فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، نشریه علمی - پژوهشی، تهران، سال چهاردهم، شماره ۱، بهار.
- یارمحمدیان، محمدحسین، بهرامی، سوسن (۱۳۸۳). نیازسنجی در آموزش عالی، تهران، دایرةالمعارف آموزش عالی وزارت علوم و تحقیقات و فناوری، بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی، جلد دوم.
- Altschuld, J. W. (2003) Evaluation methods : principles of need assessment. Unpublished manuscript , thohio state university at colambus. American society of Traning and development.

Quarterly Journal of Educational Psychology

Islamic Azad University Tonekabon Branch

Vol. 4, No. 3, fall 2013, No 15

Journal of Educational
Psychology

Comparison Appropriateness of Teaching Hours of Main and Specialized Subjects of Management Field and Educational Programming From the Educated ones' Viewpoint (Schools' Principals and Assistants) and Knowledgeable Professors of Higher Education

Reza Mahmoudi ^{1*}, Shahrbanoo Rabeie ²

1) Assistant Professor of Islamic Azad University -Marand

2) Member of Board of Faculty of Islamic Azad University- Islamshahr Branch

*Corresponding author: Rezamahmoudi@yahoo.com

Abstract

This research is a descriptive comparative one, which compare opinions of two groups of the graduated (schools principals and assistants) and knowledgeable professors in management field and educational programming about efficiency and appropriateness of hours that subjects are instructed. The studied society includes all graduates of the mentioned field of study employed as school principals and knowledgeable professors in Tehran province in 2009. Using random sampling method, half of the graduates with a sample volume of 53 persons as well as 30 knowledgeable professors in the aforesaid field of study who were available were considered as samples. This is a scanning and sectional research that is accounted in applicable studies. Data gathering was done by a questionnaire. For determination of anecdotal, judges agreement, content anecdotal and opinions of mastered experts and professors of education and research supervisor, were used. Since all of the main and specialized subjects are separated from each other's, reliability coefficient was not determined. Research population includes 53 of the graduated (principals and assistants) and 30 of the knowledgeable professors of the above-mentioned subject. Sample selection was done by randomized sampling. About appropriateness of main and specialized subjects' hours, the knowledgeable professors wish increase of hour's. According to the results, review of curriculum in this field of study is necessary

Keywords: review of the curriculum, appropriateness of teaching hours, management field of study and educational programming, assessing the necessities
